V 1. čtvrtletí 2012 rostly mzdy i platy

Výdělky ve mzdové a platové sféře

Z údajů obsažených v **Informačním systému o průměrném výdělku (ISPV)** vyplývá, že v **1. čtvrtletí 2012 vzrostla hrubá měsíční mzda ve mzdové** i **platové sféře**. **Medián hrubé měsíční mzdy** dosáhl ve mzdové sféře v 1. čtvrtletí 2012 výše **20 273 Kč**. V 1. čtvrtletí 2012 činila průměrná hrubá měsíční mzda ve mzdové sféře 25 084 Kč, a zvýšila se tak o 4,1 % oproti stejnému období předchozího roku. **Medián hrubého měsíčního platu** dosáhl v platové sféře v 1. čtvrtletí 2012 výše **22 866 Kč**. Průměrný hrubý měsíční plat v platové sféře ve sledovaném období meziročně vzrostl o 3,5 % na 24 231 Kč.

Medián hrubého měsíčního platu byl v platové sféře v 1. čtvrtletí 2012 **o 2 593 Kč vyšší než medián hrubé měsíční mzdy** ve mzdové sféře. Z hlediska průměrné mzdy byla situace opačná – ve sledovaném období byla **průměrná mzda ve mzdové sféře o 853 Kč vyšší než průměrný plat v platové sféře**. Z výše uvedeného vyplývá, že ve srovnání s platovou sférou existují **ve mzdové sféře větší rozdíly mezi příjmy jednotlivých zaměstnanců**. Tuto skutečnost potvrzuje i rozdíl mezi mediánem mzdy (platu) a průměrnou mzdou (platem) v jednotlivých sférách. V 1. čtvrtletí 2012 byl **rozdíl mezi průměrem a mediánem mzdy vyšší ve mzdové sféře** (4 811 Kč) než v platové sféře (1 365 Kč).

Mimořádné odměny

Z hlediska podílu mimořádných odměn[1] na mzdě a platu na tom byli ve sledovaném období lépe zaměstnanci mzdové sféry. **Ve mzdové sféře** tvořily v 1. čtvrtletí 2012 **mimořádné odměny 7,6 % průměrné mzdy**, zatímco **v platové sféře 2,2 % průměrného platu**. **Nejvyšší podíly mimořádných odměn** byly ve sledovaném období zaznamenány **ve mzdové sféře** v odvětví **peněžnictví a pojišťovnictví** (průměrně 23,2 % mzdy). **V platové sféře** byl nejvyšší podíl mimořádných odměn na průměrném platu vykázán v odvětví **zdravotní a sociální péče** (průměrně 3,8 % platu).

Odpracovaná doba a přesčasy

S vývojem mezd a platů úzce souvisí i vývoj odpracované, příp. neodpracované doby. V **1. čtvrtletí 2012 odpracovali zaměstnanci ve mzdové sféře 153,0 hodin za měsíc**, a **v platové sféře 156,0 hodin**. Zaměstnanci ve mzdové sféře odpracovali v 1. čtvrtletí 2012 průměrně o 3,0 hodin měsíčně méně než zaměstnanci v platové sféře.

Zaměstnanci mzdové sféry odpracovali v 1. čtvrtletí 2012 **více hodin přesčas než zaměstnanci platové sféry**. Ve sledovaném období odpracovali zaměstnanci mzdové sféry měsíčně 3,0 hodin přesčas, zaměstnanci platové sféry 1,6 hodin. **Ve mzdové sféře** odpracovali **nejvíce hodin přesčas** zaměstnanci v **odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství** (5,1 hodin měsíčně), **zásobování vodou a činností souvisejících s odpady** (4,8 hodin měsíčně) a **zpracovatelského průmyslu** (4,7 hodin měsíčně). **V platové sféře** odpracovali nejvíce hodin přesčas zaměstnanci v odvětví **zdravotní a sociální péče** (4,6 hodin měsíčně). Nejméně hodin přesčas odpracovali v platové sféře zaměstnanci ve vzdělávání (0,3 hodin měsíčně).

[1] Mimořádné odměny představují všechny platby zaměstnancům, které nebývají pravidelně zúčtovány ve mzdě. Příkladem mohou být 13. a 14. platy.

Ve mzdové sféře bylo v 1. čtvrtletí 2012 vykázáno **více neodpracovaných hodin**[2] **než v platové sféře**. Ve mzdové sféře činila neodpracovaná doba 18,6 hodin měsíčně, v platové sféře 14,4 hodin. **Nejvíce neodpracovaných hodin** bylo v rámci **mzdové sféry** vykázáno v odvětví **stavebnictví** (25,5 hodin měsíčně). Nejvíce neodpracovaných hodin, za které náležela zaměstnancům náhrada mzdy[3], bylo ve mzdové sféře vykázáno v odvětví těžby a dobývání (15,5 hodin měsíčně).

HLAVNÍ ZMĚNY V INFORMAČNÍM SYSTÉMU O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU OD ROKU 2011

Informační systém o průměrném výdělku (ISPV), spravovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí, zjišťuje výdělkovou úroveň v České republice. V roce 2011 došlo v ISPV k několika zásadním změnám. Hlavní změny jsou následující:

1. **Změna terminologie.** Místo označení podnikatelská sféra se v ISPV od roku 2011 používá označení **mzdová sféra** a místo označení nepodnikatelská sféra se používá označení **platová sféra**. Do mzdové sféry jsou zahrnuty ekonomické subjekty, které odměňují zaměstnance mzdou podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Platová sféra zahrnuje subjekty, ve kterých jsou zaměstnanci odměňováni platem podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Označení podnikatelská a nepodnikatelská sféra jsou používána Českým statistickým úřadem (ČSÚ), přičemž tato označení odpovídají členění podle institucionálních sektorů. V rámci ISPV jsou zaměstnanci členěni podle toho, zda jsou odměňováni mzdou nebo platem, což plně neodpovídá členění podle institucionálních sektorů, a proto byly zvoleny nové termíny. Nová terminologie by měla přispět k vyšší obezřetnosti uživatelů při srovnávání výsledků za jednotlivé sféry podle ISPV a ČSÚ.
2. **Změny v publikacích.** Počínaje rokem 2011 se mění perioda a obsah jednotlivých výsledkových publikací ISPV. Za **každé čtvrtletí** je vydávána publikace o mzdách a pracovní době v odvětvovém třídění. Za každé **sudé čtvrtletí** je tato publikace rozšířena o informace o hodinových výdělcích. Za **1. pololetí a za celý rok** vycházejí publikace za mzdovou a platovou sféru s údaji o mzdách a pracovní době v podrobných klasifikacích, zejména podle jednotlivých zaměstnání. **Jednou ročně** jsou v rámci Regionální statistiky ceny práce (RSCP) vydávány publikace za jednotlivé kraje ČR.
3. **Harmonizace metodiky ISPV s Českým statistickým úřadem** (ČSÚ). Od roku 2011 je harmonizována metodika zpracování údajů obsažených v ISPV se mzdovou statistikou ČSÚ. V rámci harmonizace byl mj. rozšířen soubor ISPV o dříve nesledované subjekty. Přínos harmonizace spočívá ve **zvýšení kvality publikovaných mzdových statistik**.

   Soubor ISPV byl rozšířen o zaměstnance:
   - právnických osob s méně než 10 zaměstnanci,
   - fyzických osob a neziskových institucí bez ohledu na počet zaměstnanců.

   Rozšíření základního souboru umožnilo provádět dopočet údajů na celou populaci zaměstnanců mzdové sféry. Ve všech publikacích ISPV jsou proto od roku 2011 **nově uváděny vážené počty zaměstnanců** v tisících.

[2] Celkový počet neodpracovaných hodin zahrnuje hodiny neodpracované z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, překážek v práci, pracovní neschopnosti, ošetřování člena rodiny, atd.
[3] Jedná se o neodpracované hodiny s náhradou mzdy z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, důležitých překážek na straně zaměstnance, apod. Nejsou zde zahrnuty hodiny neodpracované z důvodu dočasné pracovní neschopnosti a ošetřování člena rodiny.